

գիր են օրինական կարգով բողոքել
այդ ընտրութիւններէն զէմ:

Մեզ հայորդում են, որ Աւ. Տոյի
եզրեայ քաղաքներէն սկսած, ինչպէս
Վերջից, Սուխուից, Տուսպէից, Բա-
թումից, Փոթիից և այլն, մինչև Գորի
փետրուարի 20—21-ին ստորագրել
փութորիէ է եղել, որ ահագին վնաս
ներ է տուել ինչպէս յայտնի է, նոյն
օրը ստորագրել փութորիի էր նաև Թիֆ-
լիսում:

Այս մեծ պատի կրակի օրերը Թիֆ-
լիսի բոլոր եկեղեցիներում արդէն քա-
ղաքներ են լինում:

ԵՐԵՎԱՆԻՑ. — Թեմիս սրբազան ա-
ռաջնորդ Դրեգոր եպիսկոպոսն անօրե-
նութեամբ քաջանանքը պարտադիր
են այս մեծ պատի կրակի օրերն ան-
պայման քաղաք խոսել եկեղեցիներում,
հալածակ ոչնչութեամբ պատասխանա-
տուութեան են իմացուցելու, երկուսի
ունենալով այն համազամանքը, որ
անցեալ տարի շատ քաջանանք խոս-
քին տարին այդ անօրնութիւնից և
երեք շաբաթ մի անգամ հազիւ ձայն
էր լսուում: Յանկալի էր, որ ինքը գե-
րապատիւ առաջնորդն էր մի մի ան-
գամ քաղաք խոսէր:

ՍՈՒԲԱՄԻՑ. — Փետրուարի 22-ին ժա-
մասացութիւնից յետոյ մի 65 տարե-
կան չբաւոր կին, երբ եկեղեցուց
տուն էր վերադառնում, խանութարանին
յանկարծամաճ կողմէ: Այդ կինը նա-
խադրելով իւր մօտարուս մօտը, այդ
օրն առաւօտեան ս. հայորդութիւն էր
ընդունել:

Ինքնուրուշան շարունակում է
այստեղ և շատերը հիւանդ պատկաճ
են: Բժիշկները ժողովրդի ստորին խա-
ւերն ուշադրութիւնը չեն հրաւիրում
այդ հիւանդութեան վրայ, որի հետ
կատարել անել չի գործել, քան զոր
վերջին ինքը ոչինչ չէ հասկանում:

ՍՈՒԴՈՒՄԻՑ. — Ամբողջ Աւ. Տոյի շը-
քանում համարեալ երեք քաջ մեծն չէ
լինում: Եղանակներն այնքան տաք են
լինում, որ բժիշկները լծաբախտ ունե-
ցողներին այս կողմերն են ուղարկում
ձմեռեալ համար: Սակայն այս տարի
փետրուարին յանկարծ եղանակը փո-
խուելով, ցուրտն 9 աստիճանի հասաւ,
որ չտեսնուած բան է այստեղ:

ԱՆԷՔԱՆԻՐԱՊՈՒՑ. — Երեւոյում
կան անթիւ հայաշատ գեղեր, որոն-
ցից քչերը միայն զուրկ են սրբազնա-

— Վերջում էլ աւելի, ինչ վնաս:
— Ուրեմն լծող իմ ամենատոբում
տէքն առաւօտեան գեռ աքաղաղելը
չկանչած՝ բարեհաճ ընդունել իւր
անհոգի ծառայի օրը:
— Կրտսերս մի համարեմ որոշած
ժամանակիդ. ուրեմն լծող Ալաշն
և մեծ Մարգարէն իրենց օգնութեան
աջը մէկնեն քեզ, որ դու, հաւատա-
րելի Մուստաֆան, իմ ցանկացածը
կատարես, ասաց խաւը:
Միտուելի ծառան խաւին գլուխ տա-
լով՝ դուրս գնաց:

Բ.
Այն գիշեր էր: Կասպեան Տոյը հա-
զիւ շնչալով շարժում էր իւր ալիքնե-
րը, որոնք լուսնի կամեմանման լոյսի
տակ պարզում էին որպէս արծաթ:
Ա. քաղաքի բնակիչներն արդէն քնած
էին: Մերթ ընդ մերթ լսում էր պար-
սիկ գիշերապաշտերի ձայնը, որ գո-
ւում էր՝ «Նա Սէր»: Մովսիսում մի ետ
ընկած տեղում գտնուած մի գետնա-
փոր խրճիթի ճրագը դեռ այրում էր:
Նա իւր աղօտ լուսով լուսաւորում էր.
խրճիթն, ուր մի երկուստար կին նրա
տան՝ սպիտակիղն հագուստներ էր
լուսնում: Խրճիթ մէջ, գետնի վրայ

գործ պաշտօնէն. այդպիսի գեղերէն
ժողովրդի հոգեկան ախարքը լցուցա-
նում են մերձակայ գեղերից եկած
հայ քաջանանքը, որոնք նշանակուած
են լինում հոգեկան իշխանութեան կող-
մից: Կան նոյնպէս գեղեր, որոնք լծի
քաջանայ ունին, բայց եկեղեցի չունին:
Ահաւասիկ այդ տեսակ գեղերն էլ կար-
գելը համարելու է ճիշտ: անուանեալ
գեղը, որն ունի իւր անցեալ պատմա-
կան նշանակութիւնը: Սա գեղը փա-
լում էր իւր շատ ժողովրդով և ար-
հեստները զարգացմամբ՝ Բագրատու
նեաց տան հարստութեան ժամանակ
ժամանակակից է Անի քաղաքին: Յե-
շտալ գեղի հայերը ահա չորս տարի
է, որ հոգեկան միւլիթարութիւնից
զուրկ են տեղական Սուրբ Երեմիա-
նութեան անուանած հին եկեղեցու խա-
րուս զուրկութենից, որի մէջ ժամասա-
ցութիւնն իշխանութեան հրամանով
զարգացրած են: Այդ պատճառով
այս տարի ևս Քրիստոսի ծննդեան և
մկրտութեան հանդիսատի օգնելին ե-
կեղեցական ծիսակատարութիւնից տե-
ղական հայ ժողովուրդը բոլորովին
զուրկ մնաց: Այս շատ ցաւալի երևոյթ-
է, ըստ որում ի՞նչ է մի քանի տարի
շարունակ այսպէս գնալ, հետևանքն
արդէն յայտնի է:

ԱՍՏԻՐԱՆԻՑ. — Անցեալ տարիների
պէս այս տարի ևս կատարեցինք Վար-
դանանց տանը Սուրբ պատաւագեց
յետոյ, առաջ եկեղեցուց սրբազան ա-
ռաջնորդը, հոգեկանական դասը, ուսու-
ցիչները, աշակերտութիւնները և խուսն
բազմութիւնը գնացին արական գաղ-
թը: Այստեղ կրօնական ծիսակատարու-
թիւնն աւարտելուց յետոյ, սկսուեց հան-
գէսը: Աշակերտութիւնները երգելուց յե-
տոյ ռուսաց լեզու և ուսուցիչ պ. Սո-
լովեանը մի գեղեցիկ և աղբու ճառ
կարդաց տանի առիթով:

ճառը բոլորէս երբեք էր, աղղից
ունիկընդները վրայ և լուս տալաւորու-
թիւն լծուց: Սրանց յետոյ հոգա-
րարձու պ. Փարեմուզեանը կարգաց
ուսումնարաններին 90/91 տարուայ հա-
շիւը: Աշակերտութիւնները մի երկուստ
կարդացին ուսումնարանները «Կամառ-
Փաթիկայից» և «Սիրովմէի» Անգլա-
գէտը, որից յետոյ Փարեմուզեանի
խումբը գեղեցիկ կերպով երգեց երգեր:
Մէջընդմէջ երգում էին և օրհնողնե-
րը: Այս օրն աշակերտութիւնների համար
մի առանձին ուրախութեան օր էր:
Եպիսկոպոսն իւր ձեռքով բաժանում
էր աւարտածներին վրայականներ և
մրցանակներ: Աշակերտութիւնները ձեռա-

փռուած էր մի հնամաշ անկողին, որի
մէջ պառկած էին երեսուստար կնոջ
երեք մատաղաշատ երեխաները: Թա-
մարը, այդպէս էր կուլում նա, Ա...
քաղաքում լուսացարութեամբ էր
պարտաւոր: Նա գեղեր ցերեկ անելով
հազիւ կարողանում էր իւր գլուխնե-
րն օրական պարէնը հարձակութիւն:

Ահա լից տարի էր, որ նրա ամու-
սինը, Դրեգորը, պանդխտութեան էր
գիւնդ և այդքան ժամանակամիջոցում
կիսն ամուսնուց ոչ նամակ և ոչ մի
որ և է լուր էր ստացել: Վերջին օրե-
րը միայն Փամարը մի նամակ տա-
ցաւ Դրեգորին, որ վերջինս յայտնում
էր, լծէ մինչև մի շաբաթ տուն կը
վերադառնայ: Ինչպիսի ուրախութիւն
էր այդ չարքաշ կեանքի մատնուած,
անտէր լծուած կնոջ համար, որ ա-
մուսնուց վարդաց արդէն յոյսը կորե-
լէր: Այժմ էլ երբ ամբողջ օրուայ աշ-
խատութիւնը նրա մէջքը ծռուել, ցա-
ւում էր, երբ մատնեղ խաւուն, մեծ-
մեծում էին, նա ամուսնու ժամաւոր
վերադարձին քաղցր յոյսերով էր հա-
մարտու և այդ բոլորին նա մոռա-
ցած էր իւր երկարամեայ անընդհատ
տանջանքները, մինչև իսկ իր յանկի

գործի վաճառութիւն և կամաւոր նու-
էրները մուտք եղաւ 500 ր.

Բաթումից եկած շուշեցի մի տղայ
Ա. Ա., որ Լուսաւորչի եկեղեցում իե-
տրուարի 2-ի ընտրութեամբ ինչ օրը-
մեր գեր էր կատարում, այդ տղան
Պարսի մի երեւ վաղէ լծելով Աւ. Տո-
յումից մի լծակցութեան է հրա-
տարարել տուն և Լուսաւորչի եկեղե-
ցում իեւոր. 2-ին կատարուած ընտ-
րութեան առիթ:

Նրան այդ տղաները կարծում են,
որ Պարսում ընծեցողները յիմար են,
անխելք են և նրանք ամեն տեսակ
ստույթիւններին կը հաւատան: Նրե-
ր լծելը ինչպէս ընտրութեան համար հարկ չը
կայ Պարսի գիւնդը, այստեղ էլ, Թիֆ-
լիսում, կան լծելներ, որոնք ստույթ
են այն, ինչ որ եղած չէ, իսկ եղելու
լծեան մասին լուսնին են պահպա-
նում, որովհետեւ այդ ձեռնադրէ: Այս-
պէս ամեն բան ինչպէս ընտրութեան
մի քիչ լծելում օրը ցերեկ յայտնում է, որ
բոլոր եկեղեցիներում ընտրութիւնները
կանոնաւոր են եղել և ոչ ոք բողոքող
չէ եղել, միմիայն լծելներ խմբագրել
է բողոքողը, ուրեմն մի մարդ միայն:
Իրողութիւնն այն է, որ նամարուց, ի-
նչմիայնեցող, սուր Գեղեցի բուն
ծուկները, քաղաքի բոլոր պատուաւոր
մարդիկ, առաջնակարգ վաճառական
ներ և այլ բարձր դասի պատկանող
անձինք բոլորն էլ բողոքում են և
զանգասում են այն ամենի դէմ, որ
կատարուել են մեր Թիֆլիսի եկեղե-
ցիներում մի խումբ մարդկանց ա-
ռաջնորդութեամբ ամբողջ ձեռքով:

Բաթումի՝ Ա. Ա.-ի Պարսի գրած
լծակցութեան լծելը պէտք կցել այն ամեն
ստույթիւններին, որոնք տասնեակ տա-
րիներ ընծացում տեղում են Թիֆ-
լիսից Պարսի, Պարսի Թիֆլիս:
Պարսի յայտնի հրապարակախօս Փա-
նոսեան է ֆիզիկն առ առ լծել մի լու-
սագէտ է ասել մեր լծելներն խմբագրելու
— Ձանք, ասել է Փանոսեան ֆիզի-
կն, — Կովկասի հայերն ինչ կը շահն
Պարսէն ստացած ստույթիւններէն.
մեր Պարսի ստույթիւնները գոնէ ստակ
կը բերեն. կովկասցիները շատ մա-
նէլծենք ունենալու են, որ այդքան
կը զրկին:

Այս կատարել ունի իւր միտքը:

ԳՈՐԶԱՆԱՎՈՐՈՒՄՈՒՄՈՒՄՈՒՄՈՒՄՈՒՄՈՒՄ
ԵՐԵՎԱՆԻՑ ԵՐԵՎԱՆԻՑ ԵՐԵՎԱՆԻՑ ԵՐԵՎԱՆԻՑ
ՄԱՍԻՍԻՑ

Նոր-Գարա-ի 30 թ.ում գրուած մեր
յորդուածը առանց հետեւանքի չը

էր գրում իրեն: Նա նոր վերջացրել էր
լուսացը և պատրաստուած էր քնե-
լու, երբ գրում ոտի ձայն լսուեց. մի
քիչ ժամանակից յետոյ դուռը բախե-
ցի: Թամարը միաժամանակ լծէ վա-
խեցաւ և լծէ ուրախացաւ. վախեցաւ,
որովհետեւ այդ ժամանակ երեք ոչ ոք
չէր դուռը չէր ծեծել, ուրախու-
ցաւ, որովհետեւ նա կարծեց, լծէ ե-
կող գոցէ Գեղեցի... Վերջին մար-
քից դուռը նա խելագարի պէս յա-
կարծ ուղեց վաղել, որ դուռը բանայ,
երբ յանկարծ սարսափած կանգ առաւ:
— Դուռը բաց, — գոռացին դրեւի: Թա-
մարը տեսաւ, որ եկողներն ուրիշ մար-
դիկ են և հայերէն չեն կանչում:
— Ո՛վ ես, հաղիւ կարողացաւ նա
ձայն հանել:

— Մենք ենք, բայց, միտքն գոչե-
ցին պարսիկ ֆառաշները:
— Այս ձգքեր էր և ինչ էր ուղում
ինձանից:
— Մենք ասում ենք բայց, բայց, ինչ
գործ ունիս լծէ մենք ում ենք, — սպառ-
նալից ձայնով ասացին ֆառաշները:
Թամարն ամբողջ մարմնով սկսեց
դողալ. տեղից անգամ չշարժուեց,
կարծես քարացել էր:

մնաց, Հաստաւ աղբիւրից տեղիկա-
ցանք և ուրախութեամբ յայտնում
ենք, որ առաջիկայ կերակի, մարտի
1 ին, նշուած է գործակատարների
ընկերութեան ընդհանուր ժողովը:

Ժողովը պարագմութեամբ պէ-ոք է լի-
նին, նախ՝ կարդալ Թիֆլիսի ա. նախա-
գաւեան պատասխանը վերահաստա-
տութեան առաջարկուած՝ Նախկին
գործակատարների ընկերութեան կա-
նոնաւորութեան մասին, ապա քննել
Ռուսիայի գանազան քաղաքներում
գոյութիւն ունեցող գործակատարների
ընկերութիւնները կանոնաւորութիւն-
ները: Որովհետեւ 30 կական լծակա-
նեցում նախկին փոխարքայի օրով
հաստատուած կանոնաւորութիւնը տա-
սւն և մէկ տարի առանց գործադրու-
թեան մնալու պատճառով իւր նա-
խաւորութիւնն և գործութիւնը կոր-
ցրել է, ուստի ախի մշակել մի
նոր կանոնաւորութիւն և ներկայացնել
Բարձրագոյն հաստատութեան:

Յոյս ունինք, որ առաջիկայ կերակի
կալանալիք ժողովը բազմամարդ կը
լինի, որով մեր գործակատարները
կապացուցանեն, լծէ առաջադիմու-
թեան կողմը որքան արժանուած է
լինեց սրտերի մէջ: Թող ապացուցա-
նեն մեր գործակատարները, որ իրենք
ևս կապում են մի յայտնի ոյժ և ի-
րենց միանալով կարող են մեծ օգուտ
բերել այն հասարակութեանը, որի
անդամ է կուլում իւրաքանչիւրն ի-
րենցից:

Ապագայ հիմունքի Գործակատար-
ների փոխարքայն օգնութեան, ընկի-
րութեան կը միանան, կը կապէ բո-
լոր գործակատարներին իւր հետ
Նորիք իւր հետ շփուելով աւելի կը
զարգանան և կարող են հասարակու-
թեան պիտանի անդամ լինել:

Յանկալի է, որ մեր վաճառականե-
րը նոյնպէս միայնակ չեն մարտի 1 ին
կալանալիք ժողովին, որովհետեւ հիմ-
նական քննարկութեան օրակա օգուտ
կար լինել, մեր կարծիքով, իրենց էլ
է վերաբերում: Նրանք աւելի ևս պէտք
է ուրախ լինեն, որ իրենց գործակա-
տարները ցանկանում են ունենալ ի-
րենց սեպհական հաստատութիւնը, ո-
րից, բայց բարոյական և նկրտական
օգուտներ, ունեն լինաւ չեն ունենալ:

Վերջապէս լծող մեր վաճառական-
ները և գործակատարներն օրինակ
վերցնեն Ռուսիայի գանազան քաղաք-
ների վաճառականներից և գործա-
կատարներից, օրինակ Պետերբ. քաղա-
քի Մոսկովայում, Խարկովում, Կիւնով, Գ-
գեսպայում և այլն հաստատուած են
գործակատարների փոխարքայն օգնու-

— Բայ արա, քեզ ասում ենք, — կը-
րին լուսեց պարսիկներին կատարի
ձայնը: Դրա հետ միտքն լուսեց և
ստակի հարուած դուռն վրայ: Դուռը
կրունկներին վրայ ճրճաւով բացուե-
ցաւ և տան ֆառաշներ ներք լծա-
փուցին: Թամարի յանկարծ բարձ-
րացած աղաղակի վրայ երեխաները
զարթնցին և լեղապատառ սկսե-
ցին աղիղործ կեղծով գոռալ:

— Հանգստացէ՛ք այդ լախոսներին,
հրամայեց մի ծերունի, որի արտաքին
տեսքը վրայում էր, որ նրա խելքը մե-
ռած է, որ նա գաղաւթարար է...
— Ո՛հ, ինչ սպանեցէ՛ք, ինչ կտոր-
կտոր արէք, միայն երեխաներիս ձեռք
մի տարեք...

— Մենք քեզ չենք սպանելու, գէ-
զաւ, հանգիստ կաց, ասաց նոյն ծե-
րունին և գրկեց Թամարի իրանը: Իսկ
մէկ ուրիշ սուրը մերկացած անկող-
նի մէջ սկսեց մորթել երեխաներին:
Ջարձուրել տեսարան էր այդ. մայրը
չէր լսում, ուղում էր դուրս արձնել ծե-
րունու գրկից, որ իւր գլուխներին
օգնութեան հասնէ, բայց նրա աշխա-
տանքն ի գուր էր անցնում...
— Ճիշտ աղա, վերջացրել:

Թեան, ընկերութիւններ, որոնց գոր-
ծակատար անդամները հազար ան.
գամ աւելի ապահովուած են, քան լծէ
մեր ամբողջ Անգլիոյկալի գործա-
կատարները:

Վերջացնելով մեր խօսքը, կրկին
յոյս ենք յայտնում, որ մեր վաճա-
ռականները և գործակատարները չեն
զրանալ ներկայ գտնուելու առաջիկայ
կերակի, մարտի 1-ին, կալանալիք ընդ-
հանուր ժողովին:

Տ. Խօջաբութեան

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԻՆ-ՆԱԽԻՋԵՆԻՍ, 18 փետրուարի. —
Արդէն գրեթէ մի ամիս է, ինչ որ
երկարատե լիտաւրական քնից լիտա-
ուրի են կանգնել Կովկասեան Հ. Բ.
Բ. տեղական ճիւղը և ընծեցարանը:
Մենք այժմ միայն կարող ենք շնոր-
հատել սրտի ուրախութեամբ ընծե-
ցարանի բացումը և վարչութեան վե-
րանորդութիւնը: Սակայն ինչ պա-
մաների մէջ և ճիւղի միջոցներով
նա պիտի շարունակուի, ահա գլխա-
ւոր հարցը, որի վրայ արժէ ուշադրու-
թիւն դարցնել: Գոյութեան աղբիւր,
պարզ է, կապում են անդամավա-
ները և կողմնակի անձերի նուէրները:
Իսկ այդ օգտակար և համակրելի հիմ-
նարկութիւններին ուղիք պիտի կեն-
դանութեան տան, ելծէ ոչ անդամնե-
ր և հասկացող հայ գաւառացիները:
Մեր ընծեցարանն ունի 32 անդամ,
ստակից յոյս ունինք, որ անցեալ լծիւր
հասնի մինչև 40: Կանոնացից անդա-
մութիւններ չկայ և ոչ չէ: Այդ ցաւալի
է մարմաւնդ այն պատճառով, որ մի-
գանում կան հասկացող, կրթութեամբ
կանաչ (լծէ դուրս օպիսները պէս
են հանդիպում) և մի եւսու օպիսները,
որոնք լծէ տեղացիներից են և լծէ
օտար քաղաքներից, Աստիկ ինտել-
լիգենտ կանաչ կարող էին իրենց
մասնակցութեամբ զարկ տալ Բ. Բ.
ճիւղին և ընծեցարանին օգուտ բե-
րել, էլ չէ: Բայց ասում, որ այդ հաստա-
տութիւններին պատիւ և յարգանք
կըրերէին: Ինչ ասել կուզէ, որ փոքր
և շատ լուսաւոր երկրներում զարգա-
ցած կանաչ հանդիսանում են որպէս
առաջադիմութեան նպաստող տարր,
իսկ քննարկում կանաչ լուսաւոր սպա-
նում են իրենց ամուսնները բարե-
ցանկութիւնները և հանրաշահ գե-
տաւորութիւնները: Այդ անհերքելի
փաստ է:

20-16.